

DIDACTICA

Seria naukowa pod redakcją
dr Magdaleny Zawadzkiej

1. Monika Miłkuła, *Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; Podręcznik do nauki greki chrześcijańskiej*
2. Beata Gładowska, Agnieszka Stachowicz-Garstka, Magdalena Zawadzka, *Cornu copiae. Ćwiczenia łacińskie dla szkół średnich i wyższych*
3. Monika Miłkuła, Magdalena Popiołek, *Ἕλληνές ἐσμεν πάντες. Podręcznik do nauki języka starogreckiego*

BEATA GŁADOWSKA
AGNIESZKA STACHOWICZ-GARSTKA
MAGDALENA ZAWADZKA

CORNU COPIAE

ĆWICZENIA

ŁACIŃSKIE

DLA SZKÓŁ ŚREDNICH I WYŻSZYCH

Warszawa 2015

DIDACTICA

Seria naukowa pod redakcją
dr Magdaleny Zawadzkiej

© Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa 2015

© Beata Gładowska, Agnieszka Stachowicz-Garstka, Magdalena Zawadzka 2015

Konsultacja naukowa

prof. dr hab. Jarosław Jakielaszek

dr Sławomira Brud

dr Beata Spieralska-Kasprzyk

Korekta

Dorota Sutkowska

Ilustracje na okładce

Michał Michałowski

Organizacja druku

www.pandawer.pl

ISBN 978-83-64003-53-0

*Publikacja dofinansowana ze środków: JM Rektora Uniwersytetu Warszawskiego,
Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego i Instytutu Filologii Klasycznej Uniwersytetu
Warszawskiego*

Instytut Filologii Klasycznej
Uniwersytetu Warszawskiego
www.ifk.uw.edu.pl

Wydawnictwo Naukowe Sub Lupa
www.sublupa.pl
dystrybucja: sublupa@sublupa.pl

Wydanie I

Wstęp

W naszej pracy dydaktycznej zauważyliśmy potrzebę kompleksowego opracowania ćwiczeń łacińskich, które obejmowałyby całość zagadnień gramatycznych z zakresu fleksji i składni. Zmiany programowe, jakie wprowadzono w ciągu ostatnich lat w nauczaniu języków klasycznych na uczelniach wyższych, uczyniły tę potrzebę pilną. Brakuje zwłaszcza ćwiczeń dostosowanych do 60-godzinnych kursów obowiązujących na większości wydziałów humanistycznych (polonistyka, filologie obce, prawo).

Nasz podręcznik, który powstał przede wszystkim z konieczności wypełnienia tej luki, może znaleźć zastosowanie nie tylko na podstawowych, ale również na rozszerzonych kursach języka łacińskiego na uczelniach wyższych oraz w szkołach średnich. Zawiera on bowiem ćwiczenia z fleksji, ćwiczenia ze składni zdań prostych i podrzędnych, *oratio recta* i *obliqua* oraz funkcji przypadków. Staraliśmy się tak ułożyć materiał oraz tak go zróżnicować, by pozwalał osobom uczącym na swobodny wybór, dostosowanie do omawianych zagadnień gramatycznych, rodzaju prowadzonych zajęć i możliwości uczniów.

Mamy nadzieję, że ćwiczenia, które oddajemy w Państwa ręce i które powstały w oparciu o nasze wieloletnie doświadczenie, okażą się pomocne dla nauczycieli oraz dla zgłębiających tajniki gramatyki łacińskiej studentów i uczniów.

Chciałybyśmy zaznaczyć, że pomysł na dwa ćwiczenia z początkowej części podręcznika zawdzięczamy naszej niezującej już Koleżance Elżbiecie Sroce-Świrskiej.

Zbiór ćwiczeń składa się z kilku części: wymowa i akcent w języku łacińskim, fleksja, składnia, *coniunctivus* w zdaniu głównym, *oratio recta* i *obliqua*. Składnię podzieliłyśmy na dwie części: składnię zdań prostych oraz zdań podrzędnych. Mając na względzie różnorodność kursów łacińskich i zapotrzebowanie na ćwiczenia o różnym stopniu trudności, przy niektórych zagadnieniach gramatycznych proponujemy oprócz ćwiczeń na średnim poziomie trudności, ćwiczenia oznaczone gwiazdkami (*). Są to ćwiczenia trudniejsze lub bardziej rozbudowane.

I tak na przykład w ćwiczeniu 1 i 2 na deklinację IV i V część bez gwiazdki zawiera rzeczowniki deklinacji IV i V z przymiotnikami deklinacji I i II, gwiazdką (*) jest oznaczona część, w której do rzeczowników dodane są przymiotniki deklinacji III, dwiema gwiazdkami (**) część, w której uwzględniliśmy wyjątki, a do rzeczowników dodałyśmy również przymiotniki stopniowane.

Z kolei w ćwiczeniach na *coniunctivus* gwiazdką sygnowane są moduły, w których oprócz form koniunktywów pojawiają się również formy indykatiwu.

Spis treści

Wymowa i akcent w języku łacińskim.....	9
FLEKSJA	
I Czasowniki koniugacji I–IV: Indicativus praesentis activi. Infinitivus praesentis activi. Imperativus praesentis activi	13
II Deklinacja I	18
III Deklinacja II. Przymyki	21
IV Czasownik <i>sum, esse, fui</i> i jego złożenia (composita) – indicativus praesentis	24
V Indicativus praesentis passivi. Infinitivus praesentis passivi. Imperativus praesentis passivi	26
VI Indicativus imperfecti activi i passivi. Indicativus futuri I activi i passivi. Indicativus imperfecti i futuri I czasownika <i>sum, esse, fui</i> oraz jego złożeń	29
VII Deklinacja III	35
VIII Przymiotniki deklinacji III	42
IX Stopniowanie przymiotników. Tworzenie i stopniowanie przysłówków ..	46
X Deklinacja IV i V.....	51
XI Indicativus perfecti, plusquamperfecti, futuri II activi	57
XII Indicativus perfecti, plusquamperfecti, futuri II passivi	62
XIII Verba deponentia	67
XIV Verba semideponentia	72
XV Coniunctivus praesentis, imperfecti, perfecti, plusquamperfecti activi i passivi	73
XVI Verba anomala: <i>volo, nolo, malo, eo, fero, fio</i>	80
XVII Participia. Supinum	86
XVIII Gerundium	94
XIX Zaimki	95
XX Liczebniki	104
XXI Powtórzenie form fleksyjnych	108

SKŁADNIA

A	Składnia zdań prostych	111
I	Funkcje przypadków	111
II	Składnia nazw miast	119
III	Accusativus cum infinitivo	120
IV	Nominativus cum infinitivo	128
V	Ablativus absolutus	133
VI	Coniugatio periphrastica passiva i activa	141
B	Składnia zdań podrzędnych	149
I	Consecutio temporum. Zdania pytajne zależne	149
II	Zdania podrzędne ze spójnikiem <i>ut</i>	150
III	Zdania podrzędne ze spójnikiem <i>cum</i>	155
IV	Inne spójniki zdań podrzędnych	160
V	Zdania warunkowe	163
	Coniunctivus w zdaniu głównym.....	167
	Oratio recta i obliqua	169
	Podręczny słowniczek polsko-łaciński	173
	Słowniczek nazw własnych.....	179
	Indeks	185
	Bibliografia	187